

D.N

27/10 1946

Kommissarie- väldets metoder

Några mellanhavanden i vilka den ena parten varit regeringsmedlemmar eller regeringsrepresentanter, en andra ledande industrimän skall det följande relateras. Det bör rutskickas att i alla fallen uppgifter i första hand föreligger. Industrimännen har direkt meddelat

lat fakta till Dagens Nyheter. De vill emellertid inte nämnas såsom meddelare. Den ständigt återkommande motiveringen har varit att offentlighet för deras del betyder utomordentliga risker; de själva eller deras företag kommer att utsättas för en behandling som gör en fortsatt framgångsrik verksamhet omöjlig. För den här givna relationens överensstämmelse med de upplysningar som givits kan flera medlemmar av Dagens Nyheter redaktion boga. Samtliga uppgifter gäller aktioner för att driva igenom löften om leveranser till Ryssland. Detta innebär icke att liknande aktioner i andra fall saknats. Det innebär icke heller att Dagens Nyheter anser aktionerna i och för sig vara ett avgörande skäl mot det ryska avtalet. De är en inre svensk angelägenhet, men de visar uppenbarligen hur svårt ett fullgörande av de krävda leveranserna till Ryssland tätt sig. Deras intresse ligger likväl icke främst däri, utan i betydningen av svensk regeringsverksamhet år 1946.

Vid förhandlingar med ett stort företag konstaterades att detta företag icke ansåg sig kunna prestera begärda leveranser. En huvudsak här till var bristen på arbetskraft. En regeringsmedlem framkastade då, såsom Dagens Nyheter tidigare antytt, att arbetslöshet inom området skulle skapas; regeringen skulle vägra tilldela material åt vissa andra företag, och de arbetare som därigenom ställdes utan arbete skulle vara glada att få komma till det företag av vilket leveranser till Ryssland begärdes. En möjlighet som särskilt diskuterades var att begränsa byggnadsverksamheten, då på detta sätt både material och arbetare skulle lösas för prestationerna till Ryssland. De svårigheter som kunde uppstå i fråga om bostäder till arbetare som från andra orter inflyttade till ifrågasvarande stad för att användas i det med leveranser till Ryssland sysselsatta företaget skulle kunna lösas genom att arbetarna förlades i baracker.

En annan invändning från industrimännens sida var att företaget redan var bundet genom kontrakt för flera år framåt och därför inte i begärd grad kunde leverera till Ryssland. Denna svårighet kunde emellertid, förklarade hans motpart, bemästras genom att regeringen finge rätt att upphäva företagets leveranskontrakt och ge de ryska leveranserna förtursrätt före in- och utländska order som tidigare förelåg. De nu omnämnda planerna var aktuella på försommaren. De uppgavs emellertid under juli månad. Enligt säkra, kompletterande upplysningar fick de falla då industrimännen

gjorde motstånd och saken genom pressen drogs inför offentligheten.

Ett annat mellanhavande ingår i det system av påtryckningar varmed vi redan börjar bli förtrogna. En representant för regeringen frågar vid ett sammanträde en rad representanter för mindre företag om de kan prestera något till Ryssland. De flesta svarar att det är omöjligt; företagen är redan överbelagda med order. Då påpekas att regeringen har makt över materialtilldelningen. Bör företagen inte tänka på att de som ej levererar till Ryssland kan komma i ett besvärligt läge, medan de som lovar tillverka varor för rysk räkning rimligen bör kunna påräkna en generös behandling? Då några företagsrepresentanter påpekar att de under senare år, trots upprepade ansökningar, icke fått byggnadstillstånd för att utvidga sina företag kommer en liknande replik: Om man lovar att skicka produkter till Ryssland, ordnar det sig nog med byggnadstillstånden.

Frågan uppstår varför regeringsmedlemmar och regeringsrepresentanter uppträtt på detta sätt. Regeringen har av skilda, främst politiska skäl, varit besluten att genomdriva en väldig, huvudsakligen på statskredit grundad ökning av exporten till Ryssland. Varför har man då icke begagnat sin obegränsade makt till ett beslut enligt vilket ifrågasvarande svenska företag enligt bestämda normer förpliktas att leverera till Ryssland? Varför har man i stället använt de för detta ändamål icke avsedda befogenheterna från kristiden och sålunda tvingats in på smygvägar, med påtryckningar, hotelser och utfästelser av den mest tvivelaktiga beskaffenhet? Svaret torde vara enkelt. En ny, utomordentligt långtgående allmän tvångslag skulle ha upprört den svenska opinionen, även de arbetargrupper som av tradition och missriktad lojalitet står bakom regeringen. Och vidare: en sådan lag skulle alltför tydligt ha avslöjat det faktum som regeringen är så ivrig att dölja, nämligen att avtalet är alltför omfattande, att det innebär en farlig, ur sakligt ekonomisk synpunkt totalt omotiverad belastning av det svenska näringslivet och därmed en stor materiell uppoffring för det svenska folket.

På de här givna uppgifterna kan det socialistisk-kommunistiska blockets talesmän svara på två sätt, motsvarande de metoder som används i Aseaaffären. Man kan säga att regeringen och byråkratin uppträtt korrekt, att de blott givit sina motparter värdefulla upplysningar och att de åtgärder med vilka de hotat är väl förenliga med det allmänna intresset. Varför skulle inte den

svenska regeringen, stödd på en klar majoritet, i det svenska folkets namn få förflytta arbetare från ett ställe till ett annat eller göra sin välvilja mot företagen beroende av om dessa är villiga att leverera varor till ryska i stället för till svenska konsumenterna? Man kan också gå på den linjen att vad som här meddelas säges vara osanning. Så mycket är säkert att om den sistnämnda försvarslinjen anlitas framtiden än en gång kommer att bli avslöjande.

2
72
73
78
8
70
59
55
22
73 0
13 2
52
57
88
53
682